

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

FACTORS AFFECTING KNOWLEDGE MANAGEMENT OF SCHOOLS IN THE
SECONDARY EDUCATION OF SERVICE AREA OFFICE 2

กนกบงกช ศรีสงคราม¹ ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์² และกาญจนา บุญภักดิ์³

Kanokbongkot Srisonkram¹, Pariyaporn Tungkunanant² and Kanchana Boonphak³

¹นักศึกษาลัทธิสุตร ค.อ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
^{2,3}รองศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Kanokbongkot5322@gmail.com, pariya2511@gmail.com, and kanchanaka67@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1)สภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียน 2)ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน และ 3)ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 219 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วน มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.873 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลวิจัยพบว่า สภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.37) ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 คือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.58) ลำดับที่ 3 คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.63) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านประเมินผลการจัดการความรู้ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.63) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1) การประเมินผลการจัดการความรู้ (X_4) และวัฒนธรรมองค์การ (X_2) สามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการความรู้ของโรงเรียน (Y) ได้ร้อยละ 51.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.308 + 0.212(X_3) + 0.158(X_1) + 0.152(X_4) + 0.164(X_2)$$

$$\hat{Z}_y = 0.270(Z_{x3}) + 0.265(Z_{x1}) + 0.257(Z_{x4}) + 0.251(Z_{x2})$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การประเมินผลการจัดการความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรมองค์การ

Abstract

This purposes of this research were to study 1) the conditions of knowledge management of the schools 2) the levels of teachers' opinions of the factors affecting knowledge management of the schools and 3) the factors affecting knowledge management of the schools under the Secondary Educational Service Area Office 2. In this research, 219 teachers were selected from the schools under the Secondary Educational Service Area Office 2 by using stratified random sampling technique. The data collection tool was the rating scale questionnaire. The confidence valve of the questionnaire was 0.873. The data were analyzed in frequency, percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.) and stepwise multiple regression analysis.

The results of this research revealed that the conditions of knowledge management of the schools under the Secondary Educational Service Area Office 2 was in a high level ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.37). The levels of opinions of the factors affecting overall knowledge management of the schools under the Secondary Educational Service Area Office 2, when the means were arranged in order from high to low, the highest mean was Information Technology ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.48) Corporate Culture ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.58) Leadership ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.63) and Evaluation ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.63), respectively. The factors affecting knowledge management of the schools under the Secondary Educational Service Area Office 2 were information technology (X_3), leadership (X_1), evaluation of knowledge management (X_4) and organizational culture (X_2). Using these parameters could predict the factors affecting knowledge management (Y) at 51.80% with the p value of 0.01. The percentage was calculated by using the following regression equation;

Row score regression equation

$$\hat{Y} = 1.308 + 0.212(X_3) + 0.158(X_1) + 0.152(X_4) + 0.164(X_2)$$

Standard score regression equation

$$\hat{Z}_y = 0.270(Z_{x_3}) + 0.265(Z_{x_1}) + 0.257(Z_{x_4}) + 0.251(Z_{x_2})$$

Keywords: Factors affecting knowledge management; Leadership; Evaluation of knowledge management; Information technology; Organizational culture

1. บทนำ

การปฏิรูประบบราชการและสถานศึกษาต้องการขับเคลื่อนองค์การภาครัฐให้ดำเนินการจัดการความรู้เพื่อให้เอื้อต่อการใช้ความรู้ในการทำงานตามขอบเขตความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ โดยมุ่งพัฒนาความรู้ในส่วนราชการและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศให้เกิดเป็นสังคมและการเรียนรู้ สังคมแห่งความรู้ และเกิดการขับเคลื่อนปฏิรูปการเรียนรู้ในสังคม [1] หน่วยงานราชการไทยจำนวนมากเริ่มสนใจเรื่องการจัดการความรู้ โดยมีการประเมินผลงานหน่วยราชการต่างๆ ซึ่งมีการจัดการความรู้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการจัดการความรู้เกิดขึ้นจากการค้นพบว่าองค์กรต้องสูญเสียความรู้ไปพร้อมๆกันกับการที่บุคลากรลาออกหรือเกษียณอายุราชการอันส่งผลกระทบต่อภารกิจดำเนินการขององค์กรเป็นอย่างดี ดังนั้นจากแนวคิดที่มุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้มากเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องให้องค์กรได้เรียนรู้ด้วย[2] จากการวิเคราะห์สมรรถนะของการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ.2557 โดยใช้ดัชนีของสถาบันเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute for Management Development:IMD) เป็นกรอบหลักในการวิเคราะห์ พบว่าสมรรถนะด้านการศึกษาในภาพรวมประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 51 จากทั้งหมด 60 ประเทศ จากการวิเคราะห์ของนักวิชาการ ลงความเห็นว่าสมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากลยังอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจและยังล้าหลังกว่าหลายประเทศ ทั้งด้านโอกาส คุณภาพและประสิทธิภาพ ผลการจัดการศึกษาต้องยกระดับคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นคุณภาพให้มากขึ้น ทั้งคุณภาพครู คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพของระบบการศึกษา [1]

จากการศึกษาการวิจัยของพิทักษ์ ศรีชัย[3] ได้กล่าวถึงการบริหารการจัดการความรู้ว่า การบริหารการจัดการความรู้เป็นเรื่องจำเป็นมากในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ทำให้องค์กรต่างๆ มีข้อมูลเพื่อใช้งานอยู่เป็นจำนวนมากและเกิดความต้องการที่จะจัดข้อมูลให้เป็นระเบียบและเข้าถึงได้ง่าย สะดวกต่อการนำไปใช้ ซึ่งข้อมูลสารสนเทศมากมายเหล่านี้กระจัดกระจายและจัดเก็บอยู่ในแหล่งที่เก็บหลากหลาย รวมถึงข้อมูลการตัดสินใจ การรวบรวมข้อมูลทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพและไม่ครบถ้วน อีกทั้งต้องใช้เวลานานในการค้นหา ดังนั้นการบริหารจัดการความรู้จึงเป็นระบบหรือกระบวนการในการสรรหาและจัดระบบความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับบุคลากรในองค์กรภายในเวลาที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยให้เกิดการแบ่งปันความรู้

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของระบบการศึกษาของไทยรวมถึงการจัดการความรู้ของครูซึ่งพบปัญหาว่าข้อมูลสารสนเทศกระจัดกระจายและจัดเก็บอยู่หลายที่ ทำให้ข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถตอบสนองได้ตามที่กล่าวมาข้างต้น อีกทั้งผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลแล้วพบว่าบางแหล่งมีการจัดทำการจัดการความรู้แต่ไม่เป็นรูปธรรมหรือแบบแผนที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียน ศึกษาในระดับระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่

ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคคลและองค์กรให้ยั่งยืนต่อไป อีกทั้งสนองต่อการปฏิรูปการศึกษา อย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

3. สมมติฐาน

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ด้านการประเมินผลการจัดการ ความรู้ มีอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5,185 คน จาก 52 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปี การศึกษา 2558 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*POWER 3.1.9.2 (Mayr, Erdfelder, Buchner and Faul. 2007) โดย กำหนดขนาดอิทธิพลขนาดกลาง (Effect Size f^2) ที่ 0.015 ระดับนัยสำคัญ (Error Problem) ที่ 0.01 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 214 คน เพื่อป้องกันการตอบกลับคืนอย่างไม่สมบูรณ์ จึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 219 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพยากรณ์ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) วัฒนธรรม องค์กร 3) เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) การประเมินผลการจัดการความรู้

ตัวแปรเกณฑ์ คือ กระบวนการจัดการความรู้

3. เครื่องมือในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบตามรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน จำนวน 23 ข้อ โดยแบบสอบถามมี ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.727

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ จำนวน 7 ด้าน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.915

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เสนอต่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 219 คน และเก็บ รวบรวมข้อมูลกลับคืนมาจำนวน 219 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และสถิติร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์สภาพการจัดการความรู้และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ภาพรวมและรายด้าน

สภาพการจัดการความรู้	n = 219			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ	อันดับ
1. ด้านการบ่งชี้ความรู้	4.13	0.56	มาก	3
2. ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	4.11	0.63	มาก	5
3. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ	4.10	0.61	มาก	6
4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้	4.18	0.55	มาก	1
5. ด้านการเข้าถึงความรู้	4.11	0.57	มาก	4
6. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	4.10	0.56	มาก	7
7. ด้านการเรียนรู้	4.17	0.51	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.13	0.37	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 คือด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.51) ลำดับที่ 3 ด้านการบ่งชี้ความรู้ ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.56) ลำดับสุดท้ายคือด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

7.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้	n = 219			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	4.11	0.63	มาก	3
2. วัฒนธรรมองค์กร	4.12	0.58	มาก	2
3. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.14	0.48	มาก	1
4. ประเมินผลการจัดการความรู้	4.07	0.63	มาก	4

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ลำดับที่ 1 คือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.58) ลำดับที่ 3 คือด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.63) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านประเมินผลการจัดการความรู้ $\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.63)

7.3 ผลการวิเคราะห์ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ตัวแปรที่ศึกษา	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X ₁)	.842	1.188
ด้านวัฒนธรรมองค์การ (X ₂)	.808	1.237
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X ₃)	.791	1.264
ด้านการประเมินผลการจัดการความรู้ (X ₄)	.801	1.248

จากตารางที่ 3 พบว่าตัวแปรด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X₁) ด้านวัฒนธรรมองค์การ (X₂) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X₃) และด้านการประเมินผลการจัดการความรู้ (X₄) มีค่า Tolerance ตามลำดับดังนี้ .842 .808 .791 และ .801 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.19 และเมื่อพิจารณาค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร มีค่าตามลำดับดังนี้ 1.18 1.23 1.26 และ 1.24 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 5.3 สามารถสรุปได้ว่าค่าความทนของตัวแปรทำนายทุกตัวแปร ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ เนื่องจากค่า Tolerance ต้องมากกว่า 0.19 และ ค่า VIF ต้องมีค่าน้อยกว่า 5.3 ซึ่งในตัวแปรทุกตัวมีค่า Tolerance มากกว่า 0.19 และค่า VIF น้อยกว่า 5.3

7.4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยวิธี Stepwise

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยวิธี Stepwise

ปัจจัยที่ส่งผล	b	SE _b	β	t	Sig
เทคโนโลยีสารสนเทศ (X ₃)	.212	.042	.270	5.052	.000
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X ₁)	.158	.031	.265	5.122	.000
การประเมินผลการจัดการความรู้ (X ₄)	.152	.031	.257	4.846	.000
วัฒนธรรมองค์การ (X ₂)	.164	.034	.251	4.762	.000

R = .720   SE_{est} = .265
R² = .518   a = 1.308
F = 22.673   Durbin-Watson = 2.038

** มีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 คือเทคโนโลยีสารสนเทศ (X₃) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X₁) การประเมินผลการจัดการความรู้ (X₄) และวัฒนธรรมองค์การ (X₂) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยสามารถพยากรณ์การจัดการความรู้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ได้ร้อยละ 51.80 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.308 + 0.212(X_3) + 0.158(X_1) + 0.152(X_4) + 0.164(X_2)$$

สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\hat{Z}_y = 0.270(Z_{X_3}) + 0.265(Z_{X_1}) + 0.257(Z_{X_4}) + 0.251(Z_{X_2})$$

8. อภิปรายและสรุปผล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ (X₃) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X₁) การประเมินผลการจัดการความรู้ (X₄) และ วัฒนธรรมองค์การ (X₂) อภิปรายผลได้ดังนี้

8.1 สภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จากผลวิจัย พบว่า ครูมีการปฏิบัติต่อสภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) เนื่องจากภาครัฐมีการปฏิรูประบบราชการและสถานศึกษาต้องการขับเคลื่อนองค์กรให้ดำเนินการจัดการความรู้เพื่อให้เอื้อต่อการใช้ความรู้ในการทำงานตามขอบเขตความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ โดยมุ่งพัฒนาความรู้ในส่วนราชการและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศให้เกิดเป็นสังคมและการเรียนรู้ สังคมแห่งความรู้และเกิดการขับเคลื่อนปฏิรูปการเรียนรู้ในสังคม [1] ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานที่ 3 ข้อ 3.3 การสร้างและการจัดการความรู้ในทุกระดับและทุกมิติของสังคม ทำให้เกิดการขับเคลื่อนนำการจัดการความรู้มาใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาประสิทธิภาพองค์การการศึกษาทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์การการศึกษาสามารถทำงานตามบทบาทหน้าที่และภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการให้บรรลุตามเป้าหมายสูงสุดขององค์การที่มุ่งพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน [4]

8.2 ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับ 1 ($\bar{x} = 4.14$) เนื่องจากครูเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ภายในสถานศึกษามีการเก็บ รวบรวม ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้มากขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงนำข้อมูลเผยแพร่ไปสู่โรงเรียน องค์กร สถานประกอบการ ผู้เกี่ยวข้องและแหล่งอื่นๆในการเรียนรู้ และการประเมินผลการจัดการความรู้มีค่าน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.07$) การประเมินผลการจัดการความรู้ เป็นวิธีการที่จะทำให้้องค์การทราบการดำเนินการจัดการความรู้ว่ามีประสิทธิภาพตามที่คาดหวังไว้เพียงใด หากไม่มีการประเมินผลย่อมเป็นการยากที่จะทราบว่า การจัดการความรู้ที่ดำเนินการนั้นคุ้มค่าหรือไม่ ช่วยติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการ ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อการแก้ไขได้ทันที่ การพัฒนาวิธีการประเมินผลกระทบบของต้นทุนทางปัญญาจำเป็นต้องปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดมูลค่าแก่องค์การ ด้วยงบประมาณภายในสถานศึกษาที่ไม่เพียงพอมีการจัดสรรงบประมาณไปกับโครงการอื่นๆ ไม่เพียงพอต่อการจัดการความรู้ภายในสถานศึกษา ทำให้ค่าเฉลี่ยด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้น้อยที่สุด

8.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1) การประเมินผลการจัดการความรู้ (X_4) และวัฒนธรรมองค์การ (X_2) สามารถรวมกันพยากรณ์ต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน (Y) ได้ร้อยละ 51.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนลำดับที่ 1 เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเผยแพร่ความรู้ ช่วยในการวัด ควบคุม ประสานความรู้ และเป็นหลักประกันว่าความรู้ที่ได้รับมีความถูกต้อง รวดเร็ว เทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการจัดการความรู้ขององค์การดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นเครื่องมือหลักสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการเกิดการเรียนรู้และการจัดการความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการจัดเก็บ สืบค้นความรู้และการถ่ายโอนหรือการแบ่งปันความรู้ขององค์การให้ดำเนินไปอย่างสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ [5] ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนรองลงมา เนื่องจากการจัดการความรู้จะไม่ประสบผลสำเร็จอย่างราบรื่นถ้าปราศจากการสนับสนุนจากผู้บริหารขององค์การ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจแนวคิดและตระหนักในประโยชน์ที่องค์การจะได้รับจากการจัดการความรู้ ผลักดันให้มีการจัดการความรู้ในองค์การ ต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องการจัดทรัพยากร การสร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมให้บุคลากรที่้องค์การเห็นอย่างชัดเจน การประเมินผลการจัดการความรู้ เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การจัดการความรู้ได้เป็นอันดับ 3 เนื่องจากการประเมินผลเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะบอกถึงสถานะของกระบวนการหรือกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์การ ช่วยให้องค์การสามารถทบทวน แก้ไขข้อบกพร่อง ประเมินผลและทำการปรับปรุงกลยุทธ์กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เป้าหมายของการจัดการความรู้ สหทันถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงปรับเปลี่ยนให้กระบวนการต่างๆ ประสบผลสำเร็จมากขึ้น [6] วัฒนธรรมองค์การ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนลำดับสุดท้าย เนื่องจาก วัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จของการจัดการความรู้ ต้องเสริมสร้างให้เป็นค่านิยมหลักขององค์การ ซึ่งต้องใช้เวลานานในการสร้างวัฒนธรรมการไว้วางใจ พร้อมจะแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ ไม่สามารถให้การบังคับได้ ส่งผลให้เป็นปัจจัยลำดับสุดท้าย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของบุคลากรในหน่วยงานหรือสถานศึกษา
2. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการนำวิธีการจัดการความรู้ไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร ในหน่วยงานหรือสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of the Education council. 2014. **The monitoring and evaluation of education Policies of the government of 2013**. Bangkok: Prikwarn Graphic co.,Ltd.
- [2] Nukool Srinual. 2010. **Knowledge Management of Prayamonthaturadsripijit School Bangbon Ditriect Bangkok**. Bangkok: Dhonburi Rajabhat University.
- [3] Pitak Sornchai. 2007. **Knowledge Management of Phu Sang wittayakhom School, Phu Sang District**. Phayao Province. Chiang Rai : Chiang Rai Rajabhat University.
- [4] Boonchan Sisan. 2011. **The development of causal structural Relationship of Factors affected to success of Knowledge management in lab schools**. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- [5] Kansuda MakhaSiranon. 2014. **Building the learning organization**. Bangkok: S.Asia Press (1989) Co.,Ltd.
- [6] Pannee Suanpang. 2009. **Information Technology and Innovation for Knowledge management**. Bangkok: SE-Education Public company Limited.